SODBA SODIŠČA (prvi senat)

z dne 23. aprila 2009 *

V zadevi C-167/08,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 234 ES, ki ga je vložilo Hof van Cassatie (Belgija) z odločbo z dne 10. aprila 2008, ki je prispela na Sodišče 21. aprila 2008, v postopku

Draka NK Cables Ltd,

AB Sandvik International,

VO Sembodja BV,

Parc Healthcare International Ltd

* Jezik postopka: nizozemščina.

proti

Omnipol Ltd,

SODIŠČE (prvi senat),

v sestavi P. Jann, predsednik senata, M. Ilešič, A. Borg Barthet, E. Levits (poročevalec) in J.-J. Kasel, sodniki,

generalni pravobranilec: P. Mengozzi,
sodna tajnica: M. Ferreira, glavna administratorka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 12. februarja 2009,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za družbe Draka NK Cables Ltd, AB Sandvik International, VO Sembodja BV in Parc Healthcare International Ltd P. Lefèbvre, odvetnik, A. Hansebout, conseil, in C. Ronse, odvetnik,

– za družbo Omnipol Ltd H. Geinger, H. Verhulst in R. Portocarero, odvetniki,

– za belgijsko vlado T. Materne, zastopnik,

– za slovaško vlado J. Čorba, zastopnik,

– za Komisijo Evropskih skupnosti A.-M. Rouchaud-Joët in R. Troosters, zastopnika,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalnega pravobranilca, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 43(1) Uredbe Sveta (ES) št. 44/2001 z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL 2001, L 12, str. 1).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med nekaterimi upniki Central Bank of Iraq (v nadaljevanju: CBI), in sicer družbami Draka NK Cables Ltd s sedežem na Finskem, AB Sandvik International s sedežem na Švedskem, VO Sembodja BV s sedežem na

Nizozemskem in Parc Healthcare International Ltd s sedežem na Irskem (skupaj v nadaljevanju: tožeče stranke), ter drugim upnikom CBI, družbo Omnipol Ltd s sedežem v Češki republiki (v nadaljevanju: Omnipol), zaradi sklepa o izvršitvi, ki ga je izdalo rechtbank van eerste aanleg te Brussel (sodišče prve stopnje v Bruslju), s katerim je bila dovoljena izvršitev sodbe Gerechtshof te Amsterdam z dne 11. decembra 2003 glede terjatev družbe Omnipol do CBI.

Pravni okvir

Skupnostna ureditev

3 Člen 43(1) Uredbe št. 44/2001 določa:

„Obe stranki lahko zoper razglasitev izvršljivosti vložita pravno sredstvo.“

4 Ta uredba nadomešča Konvencijo z dne 27. septembra 1968 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL 1972, L 299, str. 32), kakor je bila spremenjena s Konvencijo z dne 9. oktobra 1978 o pristopu Kraljevine Danske, Irske in Združenega kraljestva Velika Britanija in Severna Irska (UL

L 304, str. 1 in – spremenjeno besedilo – str. 77), s Konvencijo z dne 25. oktobra 1982 o pristopu Helenske republike (UL L 388, str. 1), s Konvencijo z dne 26. maja 1989 o pristopu Kraljevine Španije in Portugalske republike (UL L 285, str. 1) ter s Konvencijo z dne 29. novembra 1996 o pristopu Republike Avstrije, Republike Finske in Kraljevine Švedske (UL 1997, C 15, str. 1, v nadaljevanju: Bruseljska konvencija).

5 Člen 36(1) Bruseljske konvencije je določal:

„Če je izvršitev dovoljena, lahko dolžnik zoper odločbo vloži pravno sredstvo v enem mesecu po njeni vročitvi.“

6 Člen 40 te konvencije je določal:

„Vlagatelj zahteve lahko vloži pravno sredstvo, če je njegova tožba zavrnjena:

[…]

Stranko, proti kateri se zahteva izvršitev, se pozove, naj se spusti v spor pred sodiščem, ki odloča o pravnem sredstvu. […]“

Nacionalna ureditev

7 Člen 1166 belgijskega civilnega zakonika določa:

„Upniki lahko vseeno uveljavljajo vse pravice in tožbe svojega dolžnika, razen tistih, ki so izključno vezane na osebo.“

Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

8 Tožeče stranke in družba Omnipol se zavzemajo za pravično razdelitev zneskov, ki pripadajo CBI.

9 Znesek terjatve družbe Omnipol ustreza polovici celotnega zneska terjatev do CBI. Terjatev družbe Omnipol temelji na sodbi Gerechtshof te Amsterdam z dne 11. decembra 2003.

10 Rechtbank van eerste aanleg te Brussel je na podlagi člena 38 in naslednjih Uredbe št. 44/2001 dovolilo izvršitev te sodbe.

11 Tožeče stranke so skupaj vložile pravno sredstvo zoper ta sklep o izvršitvi na podlagi „izvedene tožbe“ v smislu člena 1166 belgijskega civilnega zakonika in člena 43(1) Uredbe št. 44/2001, da bi preprečile izvršitev sodbe, ki jo je izdalo Gerechtshof te Amsterdam.

12 Rechtbank van eerste aanleg te Brussel je 14. novembra 2005 razglasilo to pravno sredstvo za nedopustno, ker je presodilo, da čeprav imajo upniki v skladu s členom 1166 belgijskega civilnega zakonika pravico uveljavljati vse pravice in tožbe svojega dolžnika, se ne morejo šteti za „stranke“ v smislu člena 43(1) Uredbe št. 44/2001. Postopek izvršitve iz te uredbe namreč določa popoln in neodvisen sistem pravnih sredstev, ki ga nacionalni zakonodajalec ne dopolnjuje.

13 Tožeče stranke so zoper ta sklep vložile kasacijsko pritožbo. Trdijo, da je treba upnika, ki na podlagi izvedene tožbe uveljavlja dolžnikove pravice, obravnavati kot „stranko“ v smislu člena 43(1) Uredbe št. 44/2001, kadar je bil dolžnik stranka v tujem postopku.

14 Hof van Cassatie je ugotovilo, da čeprav ima Uredba št. 44/2001 glede pravnih sredstev enak cilj kot Bruseljska konvencija, se besedilo člena 43(1) te uredbe razlikuje od besedila primerljive določbe iz navedene konvencije.

15 Člen 36 Bruseljske konvencije je namreč določal, da lahko stranka, zoper katero je bila predlagana izvršitev sodbe v postopku v glavni stvari, vloži pravno sredstvo proti sklepu, s katerim je ta izvršba dovoljena, medtem ko je s členom 43(1) Uredbe št. 44/2001 „obema strankama“ dano na voljo pravno sredstvo zoper razglasitev izvršljivosti te sodbe.

16 Predložitveno sodišče je ob upoštevanju teh sprememb v besedilu predpisov Skupnosti menilo, da ni očitno, da bi bilo treba še vedno upoštevati razlago člena 36 Bruseljske konvencije, ki jo je podalo Sodišče (glej sodbo z dne 2. julija 1985 v zadevi Deutsche Genossenschaftsbank, 148/84, Recueil, str. 1981) in v skladu s katero lahko pravna sredstva zoper razglasitev izvršljivosti vložijo le stranke v obravnavani ali tuji zadevi, s čimer so izključena vsa pravna sredstva tretjih zainteresiranih strank zoper razglasitev izvršljivosti.

17 V teh okoliščinah je Hof van Cassatie prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali je treba upnika, ki vloži tožbo v imenu in za račun svojega dolžnika, obravnavati kot ‚stranko' v smislu člena 43(1) Uredbe št. 44/2001, torej stranko, ki lahko vloži pravno sredstvo zoper zahtevo za razglasitev izvršljivosti, čeprav formalno ni udeleženec postopka v sporu, v katerem je drug upnik tega dolžnika zahteval to razglasitev izvršljivosti?"

Vprašanje za predhodno odločanje

18 Predložitveno sodišče s svojim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 43(1) Uredbe št. 44/2001 razlagati tako, da lahko upnik nekega dolžnika vloži pravno sredstvo zoper razglasitev izvršljivosti, čeprav formalno ni udeleženec postopka v sporu, v katerem je drug upnik tega dolžnika zahteval to razglasitev izvršljivosti.

19 Da bi odgovorili na to vprašanje, je po eni strani treba spomniti, da je treba v skladu z ustaljeno sodno prakso določbe Uredbe št. 44/2001 razlagati samostojno ob upoštevanju njenega sistema in ciljev (glej zlasti sodbi z dne 13. julija 2006 v zadevi Reisch Montage, C-103/05, ZOdl., str. I-6827, točka 29, in z dne 2. oktobra 2008 v zadevi Hassett in Doherty, C-372/07, ZOdl., str. I-7403, točka 17).

20 Po drugi strani, če Uredba št. 44/2001 v prihodnje v odnosih med državami članicami nadomešča Bruseljsko konvencijo, velja razlaga, ki jo je Sodišče podalo glede prvih določb, tudi za druge določbe, kadar se lahko določbe Bruseljske konvencije in določbe

Uredbe št. 44/2001 štejejo za enakovredne. Poleg tega je v uvodni izjavi 19 Uredbe št. 44/2001 navedeno, da je treba zagotoviti kontinuiteto v razlagi Bruseljske konvencije in navedene uredbe.

21 Nacionalno sodišče glede tega ugotavlja, da se besedilo člena 43(1) Uredbe št. 44/2001 razlikuje od besedila člena 36 Bruseljske konvencije.

22 Vendar je iz preučitve sistema, uvedenega z Bruseljsko konvencijo, v primerjavi s sistemom, uvedenim z Uredbo št. 44/2001, razvidno, da besedilo člena 43(1) te uredbe ni primerljivo z besedilom člena 36(1) te konvencije, temveč z besedilom člena 36 v povezavi s členom 40 navedene konvencije.

23 Iz členov 36(1) in 40(1) Bruseljske konvencije namreč izhaja, da lahko pravno sredstvo vloži dolžnik oziroma vlagatelj zahteve, če je njegova zahteva zavrnjena. Tako je iz besedila teh dveh določb razvidno, da imata obe stranki postopka za dovolitev izvršitve možnost vložiti pravno sredstvo zoper razglasitev izvršljivosti, kar je enakovredno vsebini člena 43(1) Uredbe št. 44/2001, v katerem sta tako združeni dve različni določbi Bruseljske konvencije.

24 Iz tega je razvidno, da zaradi redakcijske spremembe člena 43(1) Uredbe št. 44/2001 glede na Bruseljsko konvencijo nikakor ni bila spremenjena vsebina in da ta sprememba ne more pomeniti, da razlage členov Bruseljske konvencije o izvršitvi odločbe, ki jo je podalo Sodišče, ni mogoče uporabiti za ustrezne člene Uredbe št. 44/2001.

25 Sodišče je glede tega najprej razsodilo, da načelo pravne varnosti v pravnem redu Skupnosti in cilji Bruseljske konvencije na podlagi člena 220 ES, na katerem temelji, zahtevajo, da se določbe Bruseljske konvencije ter pojmi in pravne opredelitve, ki jih je v okviru te konvencije podalo Sodišče, uporabljajo enotno v vseh državah članicah (glej sodbi z dne 14. julija 1977 v združenih zadevah Eurocontrol, 9/77 in 10/77, Recueil, str. 1517, točka 4, in z dne 11. avgusta 1995 v zadevi SISRO, C-432/93, Recueil, str. I-2269, točka 39).

26 Nato je natančno določilo, da je glavni cilj Bruseljske konvencije z vzpostavitvijo zelo skrajšanega, preprostega in hitrega postopka izvršitve poenostaviti postopke v državi, v kateri je bila zahtevana izvršitev, obenem pa dolžniku omogočiti, da vloži pravno sredstvo (glej v tem smislu sodbi z dne 2. junija 1994 v zadevi Solo Kleinmotoren, C-414/92, Recueil, str. I-2237, točka 20, in z dne 17. junija 1999 v zadevi Unibank, C-260/97, Recueil, str. I-3715, točka 14).

27 Ta postopek je samostojen in celovit sistem s pravnimi sredstvi, neodvisen od pravnih sistemov držav pogodbenic (glej zgoraj navedeno sodbo Deutsche Genossenschaftsbank, točki 16 in 17). Njegova pravila je treba razlagati ozko (glej zgoraj navedeno sodbo SISRO, točki 35 in 39). Iz tega je razvidno, da so s členom 36 Bruseljske konvencije izključena pravna sredstva zoper sklep o izvršitvi, ki jih notranje pravo daje na voljo tretjim zainteresiranim osebam (glej zgoraj navedeno sodbo Deutsche Genossenschaftsbank, točka 17, in sodbo z dne 21. aprila 1993 v zadevi Sonntag, C-172/91, Recueil, str. I-1963, točka 33).

28 Obseg pravice, ki je s členom 1166 belgijskega civilnega zakonika dodeljena tožečim strankam, za katere je belgijska vlada na obravnavi podrobneje pojasnila, da naj jih ne bi bilo mogoče enačiti z dolžniki, zato ni pomemben.

29 Nazadnje je Sodišče spomnilo, da lahko tretje zainteresirane stranke glede na dejstvo, da Bruseljska konvencija ureja zgolj postopek izvršitve tujih naslovov izvršitve in ne

vpliva na dejansko izvršitev, za katero še vedno velja nacionalno pravo sodišča, ki odloča (glej sodbo z dne 4. februarja 1988 v zadevi Hoffmann, 145/86, Recueil, str. 645, točka 27), zoper ukrepe za izvršitev vložijo pravna sredstva, ki so določena v pravu države, v kateri poteka izvršitev (glej zgoraj navedeno sodbo Deutsche Genossenschaftsbank, točka 18).

30 Te ugotovitve se enako uporabljajo za Uredbo št. 44/2001. Potrjene so z uvodno izjavo 18 te uredbe, ki se nanaša na možnost uporabe pravnih sredstev zoper razglasitev izvršljivosti. Takšna možnost je v skladu z navedeno uvodno izjavo izrecno dana zgolj tožeči in toženi stranki.

31 Iz vsega zgoraj navedenega je razvidno, da je treba člen 43(1) Uredbe št. 44/2001 razlagati tako, da upnik nekega dolžnika ne more vložiti pravnega sredstva zoper razglasitev izvršljivosti, če formalno ni bil udeleženec postopka v sporu, v katerem je to razglasitev izvršljivosti zahteval drug upnik tega dolžnika.

Stroški

32 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (prvi senat) razsodilo:

Člen 43(1) Uredbe Sveta (ES) št. 44/2001 z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah je treba razlagati tako, da upnik nekega dolžnika ne more vložiti pravnega sredstva zoper razglasitev izvršljivosti, če formalno ni bil udeleženec postopka v sporu, v katerem je to razglasitev izvršljivosti zahteval drug upnik tega dolžnika.

Podpisi